

Filozofie transformace „varšavské“ armády na „západní standard“

Není pochyb, že i nová vojenská doktrína České republiky bude, jako odraz současné politické i ekonomické orientace, svou podstatou důsledně obranná.

Bude-li však i při tomto pojetí setrvávat na „varšavských“ principech a formách vedení operací, poskytne vědomě potenciálním protivníkům tyto nepřipustné strategicko-operační výhody:

- výhodu iniciativy a svobodné volby nejen sil a prostředků, ale i nejvýhodnějších způsobů jejich použití;
- výhodu výhradního vedení boje na našem území.

To spolu s výkonnostně omezeným vojenským potenciálem a politiky i vojensky rizikovým místem v klíčovém světovém regionu nově limituje nejen posílání a úkoly ozbrojených sil státu, ale zavazuje je hledat takovou strukturu a takové strategie jejich použití, které nebudou obranným charakterem možného konfliktu nepříznivě výkonnostně oslabeny.

Rozhodující strategická výkonnost nových ozbrojených sil splňující tento požadavek je dosažitelná:

▲ na principu vlastní individuální vojenské výkonnosti v konfliktech, pro které je žádaná dostačující vojenská (strategicko-operační) výkonnost AČR ekonomicky dosažitelná.

▲ na principu kolektivní bezpečnosti v podobě přesně vymezených, spolehlivých bezpečnostních záruk v koalici identických zájmů, disponující potenciálem schopným zastavit a odrazit agresi na jakékoliv její reálné úrovni.

Není obtížné rozpoznat, že dané principy dělí širokou škálu možných ohrožení a z nich odvoditelných konfliktů na dvě zásadně rozdílné části, tj.:

- část přesahující operační možnosti osamocené AČR, a proto krytou přesně vymezenými bezpečnostními zárukami koalice;
- část pokrytelnou vlastními silami AČR v plném souladu se zájmy ČR, svobodně zvolenými způsoby a prostředky, avšak v plné principiální shodě s politikou i vojenskou doktrínou koalice.

Je logicky dáno, že klíčovou hranici oddělující obě množiny určí exaktně vypočítaný maximálně výkonný etalonový protivník, kterého hledaná perspektivní AČR, vytvořitelná za limitní (nepřekročitelné) prostředky vydělené ze státního rozpočtu, stále ještě překoná tak, že bude schopna:

- svou transparentní výkonností hrozící konflikty dané třídy apriori odvracet;
- v případě neúspěchu této prevence konflikt přijmout, úspěšně vést a ukončit;
- v době míru účinně a organicky spolupracovat na rozvoji mírové prosperity společnosti, **neboť jen tato cesta návratnosti investic vložených do armády je opodstatněná, efektivní a bezriziková.**

Ze strukturálních a technologických hledisek je jasné, že jen armáda, která prokáže, že je schopna konflikty úspěšně vést, může důvodně předpokládat, že je schopna je i neméně účinně apriori odvracet.

Schopnost konflikty úspěšně vést je však identická se schopností zbavit agresora vstupní výhody iniciátora a určovatele všech rozhodujících parametrů konfliktu vyplývajících z cílové hodnoty, která by měla být agresí získána. Není pochyb, že mezi prvními kroky, které agresor uskuteční, bude určení prostředků a způsobů jejich použití k dosažení cíle konfliktu a s tím související kalkulace o reálnosti a rentabilitě zamýšlené agrese.

V praxi tato kalkulace vyžaduje dosažitelně přesně vyjasnit vztah mezi nutnými náklady na realizaci konfliktu v jeho horké formě a přínosem, který by měl být konfliktem získán. V těchto úvahách musí najít své významné místo úvahy o možných důsledcích toho, že agrese nebude dovedena do podoby, která zpětný přínos (návratnost nákladů a zisk) podmiňuje.¹⁾

Tento vysoce rizikový stav pro agresora je dále prohlubován i skutečností, že je nucen na obráncovo území i vstoupit a přitom nezničit co chce získat. Tato skutečnost podstatně omezí jeho strategie, které musí zaměřit na objekty, které mu v přístupu k cílovým hodnotám konfliktu brání, tj. na objekty a potenciál vojenský, jehož ničení je obtížné, podstatně méně účinné a vede i k vyšším vlastním ztrátám.

A právě tyto agresorovy potíže musí plně využít obránce, který má možnost zbavit agresora nejen výhod iniciativy, ale i rentability jeho konání tím, že povede své úder y zcela svobodně a cílevědomě proti nejvýznamnějším úzkoprofilovým objektům na veškerém území ovládaném protivníkem, neboť on je získat nepotřebuje a nechce.

Prakticky tato kalkulace předpokládá, že obránce zahájí tuto činnost co nejdříve, bude ji schopen vést proti objektům na celém území protivníka a po celou dobu trvání konfliktu.

Tím by měl dosáhnout toho, že každý jeho úder bude ve smyslu „matematické naděje“ při srovnatelných podmínkách realizace a zabezpečení účinnější a skýtá tedy reálnou naději při platné vstupní podmínce strategicko operační dostatečnosti na dostatečně rychlý obranný úspěch.

Není však pochyb, že takto uvažující obránce musí disponovat takovým průzkumově palebným, materiálně a navigačně zabezpečeným komplexem, který bude schopen v požadovaném čase, po celou dobu trvání konfliktu, nad rozhodující částí protivníkovy území, s vysokou pružností, přesností a úsilím, své úkoly plnit.

A není ani pochyb, že v současném vyspělém vojenském světě tuto schopnost vykazují, z hlediska potřeb i možností příslušného státu, strukturálně i početně optimalizované ofenzivní průzkumově palebné subsystémy taktického a vojскоvého letectva.

A právě v souvislosti s tím je neopakovatelnou příležitostí a výhodou ČR a AČR, že v současné chvíli těchto nutných a závažných proměn nachází doma nový taktický letoun (L-159C) schopný vytvořit pro tento klíčový armádní subsystém nejen operačně, ale i ekonomicky (národohospodářsky) optimální základ.

Není zanedbatelné, že teprve od přijetí této základní koncepční myšlenky je reálně možné:

- ◆ k tomuto, exaktní operační analýzou kvalitativně i kvantitativně ověřenému základu, hledat potřebné doplňky především vojskového typu (bitevní vrtulníky) a velmi opatrně a pro budoucnost zvažovat operační využitelnost a ekonomickou dosažitelnost vysokovýkonných doplňků (funkčně univerzálních);

- ◆ od ověřené představy o tomto subsystému jako celku odvíjet představy o spolupracujícím „letouno-raketovém“ subsystému PVO;

- ◆ od takto vyjasněného systému „vzdušných sil“ mohou a musí být odvozeny oba základní subsystémy pozemní, tj. subsystém pozemního vojska nového pojetí a subsystém „logistiky“.

Cílem tohoto, nepochybně náročného i nákladného programu, je za vydělitelné a pro nutný časový interval transformace odsouhlasené rozpočtové prostředky a pro nejefektivnější využití stávající vybavenosti a připravenosti armády definovat nový maximálně výkonný celek.

Není pochyb, že takto koncipovaný a budovaný ozbrojený systém pro tak „evropsky“ angažované podmínky ČR bude přijat do vyššího bezpečnostního systému, ne jako chudý příbuzný z milosti, ale jako plnoprávný člen schopný svůj bezpečnostní nárok svou výkonností i připraveností uhradit a svůj bezpečnostní úkol (přínos) tím spíše splnit.

Na úrovni uváděných makropohledů není vhodné zacházet do podrobností a bohužel ani k velmi potřebným důkazům.

Nicméně je nutné zdůraznit tři základní vývojové trendy limitující soudobé vyspělé vojenství a vedoucí k uváděným koncepčním pohledům a návrhům, tj.:

- ① Trend cílevědomě usilující o změnu statické a souvislé liniové technologie vedení 1. světové války, směřující přes dynamizovanou a plošnou formu charakterizující 2. světovou válku k současnému technologickému vrcholu v plně dynamizované a prostorové (třírozměrné) podobě dnešní.

- ② Trend usilující o energetické a humanitární úspory výměnou plošných a hromadných forem vedení bojů a operací za přesné (bodové) a individuálně vedené technicky a organizačně zabezpečené akce realizovatelné v současnosti.

- ③ Trend opouštějící metodu sériových nezaměnitelných nespojitých velkoplošných operací a přecházející k metodě kontinuálního strategického střetu vedeného od počátku do konce individuálními údery a akcemi proti objektům na celém území protistrany.

Důsledky těchto trendů zásadně změnily výkonnostní charakteristiky základních zbraňových prvků a vyvolaly až řádově rozdílné dosažitelné výkonnosti tradičních druhů vojsk.

To vede k nutnosti změnit dělbou „práce“. Ze scény odchází v minulosti jediný možný „**vševojskový princip**“ zavazující prakticky všechny srovnatelně stejné výkonné a v osamocení stejně výkonnostně nedostačující druhy vojsk k společnému boji ve stejném prostoru, ve stejném čase a proti stejným cílům. Místo toho na scénu nastupuje princip dělící úkoly, prostory i časové určení již jen „**specializovaným funkčním systémům**“ v novém souladu s jejich změněnou rozdílnou operační výkonností.

Není překvapením, že při obecném pohybu těžiště bojů a operací ze země, přes vzduch, do kosmu vychází příznivě vojenské taktické vzdušné síly, které jsou dnes i předpisem NATO (Tactical Air Doctrine) uznány za rozhodující složku schopnou zajistit dosažení stanovených vojenských cílů NATO „protože nejen pomáhají odkrývat úmysly protivníka, ale jsou jediným efektivním protiopatřením v rozhodujících počátečních fázích nepřátelství, a i po celý další čas vedení bojů se očekává, že podstatně přispějí k schopnosti splnit cíle celkové“.

Na podporu těchto závažných tvrzení uvedme tato dvě významná konstatování zahraničního vojenského odborného tisku:

„V srpnu 1943 bombardovala, tehdy objektivně jedinečnou plošnou metodou, vybraný objekt ve Schweinfurtu početně zdůvodněná skupina 230 letajících pevností (B-17), každá s nosností 10 tun a s 9 muži na palubě.“

Dnes by stejný úkol se stejným výsledkem splnilo 4 až 6 letounů typu TORNADO GR.1 přesným zásahem a zničením již jen těch bodových míst v bombardovaném objektu, které rozhodnou o jeho nefunkčnosti.²⁾

Přiblížíme-li tyto poznatky našim měřítkům, pak dojdeme k ověřenému závěru, že současné letecké uskupení o 150 letadlech (letounech a vrtulnících) vhodné typové a početní skladby je výkonnostně srovnatelné s leteckou armádou 2. světové války o 12 leteckých divizích a bylo by tedy schopné úspěšně plnit úkoly i v tehdejší frontové operaci. Proto je dnes tak nutné zvažovat racionálnost „funkčního podřízování“ takto výkonného taktického letectva oslabenému armádnímu sboru, (tj. nadále preferovat překonaný vševojskový princip před prokazatelně výkonnějším principem „specializovaných“ funkčních systémů).

* * *

Významné je, že uváděné poznatky byly ověřeny i pro aktualizované podmínky a možnosti AČR v rámci prověřování operační využitelnosti letounů L-159 skupinou výzkumu operačního použití letectva pomocí diferenciálního kvadratického Lanchesterova modelu rozšířeného na strategickou úroveň letectva a PVO AČR.

Poznámky:

¹⁾ V souvislosti s tím je vhodné upozornit na transparentní (modelovou) podobu vedení horkého konfliktu s prestižním výstupem na vysokohorský štít. Rozhodující úspěch i přínos, a tedy při známých nákladech i rentabilita jsou podmíněny zdarem výstupu. Každé jeho předčasné ukončení (neždar) tyto kalkulace zásadně mění. Pro obránce „zastoupeného“

v daném modelu přírodou je naproti tomu tím větším úspěchem, čím dříve bude pokus o výstup znemožněn (zastaven), a to je prokazatelně dosažitelné jen porostou-li ztráty agresora rychleji než ztráty vlastní (a to nejen vojenské).

²⁾ O velikosti bombardující skupiny dnes již nerozhoduje počet pum dopravených na plochu cíle, ale počet příslušných „bodových míst“ v cíli neboť jejich rozlišení a zásah se považují v současných podmínkách za „prakticky jisté“.